# Verkiezingsprogram ChristenUnie Slochteren

Raadsperiode 2006-2010

ChristenUnie

# VISIE

## Van *IK* naar *SAMEN*

Samen werken aan een actieve en betrokken samenleving. Spreekt u dat aan? Lees dan verder!

Op dinsdag 7 maart 2006 worden de verkiezingen voor de gemeenteraad gehouden. Als inwoner van gemeente Slochteren heeft u het op die dag voor het zeggen. Welke koers moet de gemeente varen in de periode 2006 tot 2010? Daaraan kunt u bij de gemeenteraadsverkiezingen een beslissende richting geven. Dit laatste is belangrijk. Temeer omdat er in onze gemeente veel speelt. Denk bijvoorbeeld aan Meerstad en de gevolgen voor Slochteren, de afnemende sociale samenhang, de verkeersveiligheid, het toenemende vandalisme, de vereenzaming, de bedreiging van de zondagsrust, de heersende cultuur van ieder voor zich, alsmede de initiatieven die spelen om een seksinrichting binnen Slochteren mogelijk te maken. Hieronder legt de ChristenUnie uit wat naar haar overtuiging die richting moet zijn en wat de ChristenUnie met uw stem hoopt te gaan doen, in de gemeenteraad en daarbuiten.

### ***Samen*leven**

Mensen zijn geen eilandjes. Zij staan niet op zichzelf. Zij functioneren pas goed sámen met anderen. Pas in het samen leven en samen werken komen mensen echt tot hun recht. Dat besef is in onze maatschappij op de achtergrond geraakt.
De ChristenUnie vindt het de hoogste tijd om de eenzijdige gerichtheid op het individu in te ruilen voor een visie waarin relaties tussen mensen en groepen van mensen centraal staan. Wij doen dat vanuit ons christelijk geloof, dat ons leert om God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Met ‘naaste’ bedoelen wij niet alleen familie, vrienden of buren, maar iedereen waar we mee in aanraking komen.
Een samenhangende samenleving wordt gedragen door goede relaties tussen mensen in gezin of buurt, maar ook tussen werkgever en werknemer, tussen politici en burgers, tussen zorgverlener en zorgvrager, en ook tussen mens en natuur.
Vanuit die overtuiging wil de ChristenUnie werken aan een waardevolle samenleving. Dat kan zij echter nooit alleen.

### ***Samen*werken**

Veel burgers zijn zeer actief, in verenigingen, wijken, dorpen, kerken en noem maar op. Dat is heel goed en belangrijk en moet verder versterkt worden. Juist door samen actief te zijn en door samen verantwoordelijkheid te nemen vormen we een samenleving. De ChristenUnie wil daarom vanuit de politiek inzetten op samenwerking. Samen met mensen uit onder meer buurten, bedrijven, welzijnsorganisaties, verenigingen en kerken willen wij actief en betrokken werken aan een leefbare gemeente.
Wij willen ons sterk maken voor gezamenlijke en onderlinge verantwoordelijkheid. In eerste instantie zal dat moeten gebeuren tussen mensen en organisaties onderling. Maar ook de gemeentelijke overheid kan en moet daar verantwoordelijkheid in nemen. Bij voorkeur zal zij alleen de noodzakelijke randvoorwaarden stellen, maar soms zal de gemeente het initiatief moeten nemen en/of actief moeten meehelpen. In alle gevallen zal de overheid zich dienstbaar moeten opstellen.

Deze visie willen we vertalen in een samenhangend beleid met oog voor de menselijke maat, de menselijke waardigheid en goede onderlinge relaties, op zoveel mogelijk beleidsterreinen. Hier wil de ChristenUnie aan werken. Door op ons te stemmen helpt u mee om deze visie werkelijkheid te laten worden. Hoe de ChristenUnie dit concreet wil bereiken leest u hierna.

# SPEERPUNTEN

## Speerpunt 1: Samenwerking tussen burgers en overheid

### Trends en ontwikkelingen

Om de afstand tussen burger en overheid te verkleinen is onder meer het stelsel van dualisering van het gemeentebestuur ingevoerd. De raad zou daardoor beter haar volksvertegenwoordigende rol kunnen oppakken. Ook met het plan voor een gekozen burgemeester wilde men de burger meer bij de gemeentepolitiek betrekken. De ChristenUnie denkt dat het probleem dieper ligt. De oplossing ligt niet in structuurveranderingen, maar in een cultuurverandering. De overheid moet daadwerkelijk dichter bij de burger gaan staan. Beleid moet aansluiten bij wat er leeft.
Met het programma 'Andere Overheid' wil de overheid zich beperken tot wat haar kerntaken zijn en deze taken beter uitvoeren: eenvoudiger, efficiënter, effectiever. Tegelijkertijd wil zij burgers meer mogelijkheden geven om naar eigen inzicht en met minder directe overheidsinmenging hun leven in te richten. Binnen de gemeente Slochteren fungeerde daartoe het programma BeleidsExtensivering en Bezuiniging (BEB). Het effect van dit programma is vooral het doorvoeren van bezuinigingen geweest.. Dit terwijl de essentie van dit programma 'Meer voor minder' was. Dit programma heeft met andere woorden niet het gewenste resultaat gehad. Zo duren sommige procedures nog ergerlijk lang, moet je vaak heel lang wachten voordat een brief is beantwoord of een vergunning verleend. Verder zijn er nog heel veel onnodige regels, waardoor een burger voor elk wissewasje richting loket in het gemeentehuis moet. Deze burgers, individueel en georganiseerd, zullen juist met extra middelen geholpen moeten worden meer zelf te doen en minder (noodgedwongen) op de overheid te leunen. Naast een efficiënte en betrouwbare overheid, dienen de mensen echter ook aangesproken te worden op hun burgerschap.
De ChristenUnie wil een keer brengen in het idee dat burgers bij de overheid alleen hun recht halen zonder zelf een positieve bijdrage aan de samenleving te willen geven. Burgers zijn niet alleen consumenten, maar ook producenten van een bloeiende gemeente. En zij bepalen dus ook welke richting de gemeentepolitiek dient in te slaan, zeker als zij ontevreden zijn met het gemeentebeleid tot nu toe.

### Visie van de ChristenUnie

In een goed functionerende gemeente is er een gezonde samenwerking tussen een dienstbare overheid en een verantwoordelijke samenleving. De gemeentelijke overheid geeft veel verantwoordelijkheid aan burgers, organisaties en bedrijven. De gemeente blijft altijd beschikbaar en betrokken. De gemeente ondersteunt waar nodig. De gemeente stelt kaders en controleert op hoofdlijnen.  Een aandachtspunt daarbij is de optimale balans tussen de verantwoordelijkheden van de burger en die van de overheid. Daar waar mogelijk zal de burger haar verantwoording weer moeten oppakken.

### Rol van de overheid / rol van de samenleving

*Wie waarvoor verantwoordelijk?*

De gemeentelijke organisatie zoals wij die voor ogen hebben is niet onberekenbaar, bureaucratisch, afstandelijk en op zichzelf gericht, maar betrouwbaar, dicht bij de mensen en dienstbaar.
Raadsleden moeten werken aan een goede aansluiting van het beleid bij de behoeften van de burgers. Daarvoor moeten ze regelmatig met hen in gesprek zijn. Burgemeester, wethouders én ambtenaren moeten voor de juiste *uitvoering* van het beleid ook goed voeling houden met de bevolking.
Een dienstbare overheid zoekt zoveel mogelijk participatie van de bevolking en weet intussen goed waar zijn eigen verantwoordelijkheden liggen. Zo'n overheid geeft vertrouwen, want wie vertrouwen wil krijgen, moet vertrouwen geven en betrouwbaar zijn.

Als het aan de ChristenUnie ligt erkent de overheid dat ze in de verzorgingsstaat teveel taken naar zich toe heeft getrokken en helpt zij de samenleving vervolgens om de verantwoordelijkheden die daar

thuis horen weer op te pakken. Dat is duidelijk wat anders dan verantwoordelijkheden over de schutting van de samenleving gooien. De overheid kan (tijdelijk) hulp bieden in de vorm van tijd, geld, expertise en beleid. Dat beleid moet richting en ruimte geven. Aanmoedigen in plaats van ontmoedigen. Hoofdlijnen in plaats van details. Zoeken naar de beste vorm van samenwerken.
Een dienstbare overheid beschermt en faciliteert. Zij werkt samen met de burgers aan een goede en veilige samenleving.

*Heldere normen, rechtvaardige overheid*

De overheid die de ChristenUnie voor ogen heeft neemt initiatieven en is handhaver van publieke gerechtigheid. In onze gemeente moet het veilig leven, wonen en werken zijn. Duidelijkheid over normen gecombineerd met consequente handhaving is belangrijk. Het negeren en overschrijden van normen worden aangepakt. Toch zouden politie, justitie, welzijnswerk, jeugdzorg en dergelijke steeds meer met preventie bezig moeten zijn. Dat is meestal een relationele investering: voorlichten, bruggen slaan, conflicten in een vroeg stadium identificeren en uitpraten e.d. Dit betekent ook meer aandacht voor bemiddeling ('mediation') tussen burgers onderling en tussen burgers en overheid.
Rechtvaardigheid betekent ook dat de overheid altijd weer oog heeft voor de menselijke, relationele kant. Maatwerk (binnen duidelijke kaders) is dan een middel voor rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid en niet een teken van willekeur. Sancties moeten redelijk zijn. Ook straffen is maatwerk.

Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van seksinrichtingen, drugshandel, illegale prostitutie en situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. De overheid stelt duidelijk wat wel en niet mag.
Wat de ChristenUnie betreft worden er geen bordelen en escort services toegestaan. Ook pornografie is een ernstige aantasting van menselijke waardigheid en van goede relaties.

*Het goede voorbeeld*

Bij de relationele benadering van politiek en samenleving die de ChristenUnie voorstaat, moet de overheid zelf het goede voorbeeld geven.
Het is noodzakelijk om bewust de burgers op te zoeken en daar input voor het beleid vandaan te halen. Contacten, netwerken, relaties en wederzijds vertrouwen zijn dus van fundamenteel belang. Wij pleiten voor interactieve beleidsvorming.
Voor de ChristenUnie zijn daarnaast zaken als openheid, eerlijkheid, verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen belangrijk. Bouwen aan vertrouwen. Dat geldt ook voor de relatie tussen de gemeenteraad en het College van B&W. Door daar in harmonie met elkaar over de belangrijke onderwerpen die de gemeente aangaan te spreken kan worden voorkomen dat er in de maatschappij polariserend op gereageerd wordt. Natuurlijk mogen verschillen in opvatting en uitgangspunten belicht worden.

**De ChristenUnie pleit daarom voor:**

- een helder beleid rond inspraak, interactieve beleidsvorming, publiek-private samenwerking e.d. zodat verwarring over verantwoordelijkheden voorkomen wordt. Dit beleid wordt duidelijk gecommuniceerd, ook naar de burger toe
- een duidelijk beleid rond communicatie, het gebruik van internet, klantgerichtheid, afhandeling van klachten. Daarbij moet vooral worden ingezet op een optimale digitale communicatie met de burgers. Daarbij moet het zogenaamde digitale loket, onder gebruikmaking van ervaringen elders, zwaarder worden neergezet.
- Intern wordt gestuurd op de afgesproken afdoeningtermijnen behorende bij inkomende stukken en klachten. Daartoe worden prestatie-indicatoren vastgesteld, gemonitord en gepubliceerd op de website. Hier horen ook doelmatigheid en het schrappen van onnodige regels bij. Verder moet de gemeente Slochteren in vergelijking met andere gemeenten bovengemiddeld scoren op zaken als burgertevredenheid, doeltreffendheid en efficiency. Met andere woorden meer transparantie over de besteding van middelen in relatie tot de vastgestelde beleidsdoelen richting burgers en gemeenteraad.
- de gemeenteraad tast met een zekere regelmaat af wat er leeft onder de Slochter bevolking. Dit bijvoorbeeld door het houden van sessies waarin een bepaald actueel thema wordt uitgediept. Verder door het betrekken van jongeren, ouderen en andere doelgroepen bij de

politiek door speciale raadsvergaderingen, inspreekavonden, panels, regelmatige adviesvragen, etc.. Graag zien we dat doelgroepen, waaronder jongeren- en ouderenorganisatie bij de voorbereiding en uitvoering worden betrokken.

- daar waar een meerwaarde speelt optimaal inzetten op samenwerking met andere gemeenten als Groningen (Meerstad) en Hoogezand-Sappemeer, regionale verbanden en provincie
- een integraal veiligheidsbeleid dat bestaat uit:
    - veel aandacht voor preventie
    - buurtveiligheidsonderzoeken
    - politie (dorpsgericht werken, zichtbaarheid e.d.)
    - veilig wonen (woonkeurmerk)
    - probleemjongeren (zet ze in als veiligheidsadviseurs, voorlichters op scholen of dorpswachten)
    - investeren in HALT
    - daar waar mogelijk wordt vandaalschade verhaald op de dader
    - maximaal moet worden ingezet om seksinrichtingen als bordelen of escortservices te weren. Daarbij is ook een rol is weggelegd voor de burger zelf, dan wel organisatie waaronder de kerken. Het is daarbij goed dat op dit punt onderlinge samenwerking wordt gezocht.
- een gedragscode en ambtseed voor ambtenaren
- handhavingsbeleid in de breedst mogelijke zin van het woord wordt een topprioriteit. Intern wordt gewaarborgd dat er een optimale functiescheiding komt tussen (beleids)uitvoering en handhaving. Het verdient aanbeveling deze laatste functie in de portefeuille van de burgemeester onder te brengen. Een hard optreden tegen illegale bordelen, wietplantages, illegale bouwwerken, illegale bewoning e.d hoort bij dit handhavingsbeleid.
- een duidelijke opdracht, taakomschrijving en bevoegdheid voor de lokale rekenkamercommissie, en voldoende middelen om de gemeente goed te kunnen controleren
- een meldpunt overbodige, onnodige, betuttelende, beperkende regels
- organisaties die in aanmerking komen voor subsidie worden waar nodig geholpen de weg naar die subsidies te vinden.een bijsluiter bij de aanslagen voor de verschillende gemeentelijke belastingen met daarin gemeentelijke regels op dat punt
- daar waar mogelijk past de gemeente het principe toe dat de gemeente voor elke door de subsidievrager zelf opgebrachte Euro een bepaald percentage subsidie verstrekt. Zo stimuleert de gemeente eigen fondswerving door de subsidievrager.

# Speerpunt 2: Samen leven

**Trends en ontwikkelingen**

Door individualisering en ontkerkelijking bestaat de samenleving steeds meer uit eilandjes. Jarenlang zijn mensen gestimuleerd om in de eerste plaats aan zichzelf te denken. Er is een sterke gerichtheid op de eigen ontwikkeling, de eigen carrière, het eigen huis, het eigen gezin. Mensen zijn minder solidair en minder tolerant. Die verbrokkeling is nog versterkt doordat er veel meer stromingen, opvattingen en religies in ons land zijn gekomen. Jarenlang zijn allerlei verschillende (etnische) groepen in de samenleving gestimuleerd hun eigenheid te behouden. Het motto daarbij luidde 'ieder zijn eigen waarheid, als ik er maar geen last van heb.' Al die verschillende groepen kunnen een verrijking van de samenleving betekenen, maar dan moet er ook voldoende aandacht zijn voor wat ons wel bindt. Daarvoor moet er contact zijn, gesprek, dialoog, relatie. Daardoor ontstaat begrip en betrokkenheid.

**Visie van de ChristenUnie**

In de samenleving die wij voor ogen hebben is er voldoende aandacht voor samenhang, voor gedeelde waarden en normen, voor wat ons bindt en voor die zaken waarin mensen elkaar gewoon nodig hebben. Sociale samenhang gaat over gezamenlijke en onderlinge verantwoordelijkheid en dus over relaties

Bij sociale samenhang, de overdracht van waarden en normen en het investeren in onderlinge verantwoordelijkheid en relaties spelen opvoeding en onderwijs een grote rol. Daarnaast is het, juist met het oog op integratie en acceptatie van achterstandsgroepen, van belang dat er streng wordt opgetreden tegen overlast en wetsovertreding.

**Rol van de overheid / rol van de samenleving**

Uzelf, alleen of samen met anderen, bijvoorbeeld uw buurt en ook uw gemeente kan hier op verschillende manieren concreet werk van maken:

*De buurt*

De gemeente moet veel investeren in het verstevigen en uitbreiden van de sociale cohesie in dorpen en buurten, met een sterke nadruk op de vragen en behoeften van de bewoners. Steeds opnieuw blijkt dat als mensen de buurt 'van henzelf' beschouwen, zij zich veel socialer gedragen. Zodra een groenvoorziening 'eigendom' is van een aantal woningen, gaan mensen opeens spontaan tuinieren. Alledaagse leefbaarheidvraagstukken moeten beter opgepakt worden, waarbij overheid en sociale spelers meer ruimte laten voor bewoners, voor het maatschappelijk middenveld, zoals winkeliersverenigingen, kerken, welzijnsorganisaties, en voor private partijen (bijvoorbeeld bedrijven). Met elkaar kleuren zij hun buurt in.

De ChristenUnie wil investeren in de buurt. Er moet serieus werk gemaakt worden van buurtgericht werken en buurtbeheer. Indien mensen zelf geen initiatieven tonen, zal de gemeente Slochteren buurtgerichte activiteiten kunnen oppakken, met als doel deze daarna weer "terug te geven" aan de samenleving.
Ook het beschikbaar stellen van geld voor projecten, dient zoveel mogelijk een tijdelijk karakter te hebben. Ideeën voor de wijk kunnen zo direct gestalte worden gegeven en zullen zorgdragen voor een grotere betrokkenheid van de bewoners.
Onze gemeente steunt particuliere initiatieven van buurtbeheer, bemiddeling bij burenconflicten, burenhulp, buurtpreventie en dergelijke. Buurt- of bewonersverenigingen moeten ondersteund en betrokken worden. Aandachtspunt is de representativiteit van deze verenigingen (vertegenwoordigen zij echt alle bewoners?).
Voor deze benadering moet onze gemeente Slochteren zelf bereid zijn tot een cultuuromslag. De oplossing ligt niet alleen in structuuroplossingen (de gemeentelijke organisatie zal zich moeten aanpassen), maar ook in een andere manier van denken over en werken met burgers.

Werkloosheid en zeker langdurige werkloosheid is een probleem voor zowel de samenleving als de betrokken mensen. Het is van groot belang dat mensen actief, betrokken en gewaardeerd blijven. Vooral jeugdwerkloosheid moet voortvarend worden aangepakt om te voorkomen dat jongeren blijvend achterop raken.
De ChristenUnie stelt voor om bijstandgerechtigden die nog geen vrijwilligerswerk doen, verplicht, met behoud van uitkering en tegen een vrijwilligersvergoeding in te zetten voor de eigen buurt. Dit vergt een nieuw soort samenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij de Wet Werk en Bijstand, samen met organisaties die in de buurt actief zijn. Goed draaiende non-profit en not-for-profit organisaties kunnen zo aangevuld en versterkt worden met de inzet van bijstandgerechtigden op een manier die rechtstreeks ten goede komt aan de lokale gemeenschap. Dit geldt als werkervarings- en reïntegratietraject.
Daarbij kunnen lokaal gevestigde bedrijven uitgedaagd worden te investeren in deze projecten. De ChristenUnie roept het bedrijfsleven op ook op deze wijze maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

*Onderwijs en opvoeding*

De school is verantwoordelijk voor de zorg rondom de leerlingen, de gemeente zorgt voor de omgeving van de school (leefbaarheid en veiligheid). Samen betrekken ze de ouders erbij. De ouders zijn en blijven eindverantwoordelijk voor hun kinderen.
De school hoort een veilige omgeving te zijn waar kinderen zich thuis voelen en zich kunnen ontwikkelen naar volwassenen die voldoende zijn toegerust om de maatschappij te betreden.
Helaas wordt de school in toenemende mate een onveilige plek, onder meer vanwege het individualisme, de afname van respect en de daarbij horende verkilling in de relaties. Te veel wordt er puur gedacht en gehandeld vanuit het eigen belang, zonodig met (verbaal) geweld.

Als een kind vastloopt, hoort er een breed, integraal zorgaanbod te zijn om kind en ouders te ondersteunen. Respect van alle betrokken beide partijen voor elkaar is een noodzakelijke voorwaarde.

In verband met bezuinigingen en ombuigingen van de Rijksoverheid zal voor de nieuwe raadsperiode de mogelijkheden van de buurtscholen tegen het licht gehouden moeten worden. Deze buurtscholen zijn vooral gericht op het bouwen van een netwerk om de (sociaal-economische) problemen van gezinnen aan te pakken. In een stimulerende en coördinerende rol zal de gemeente de verdere ontwikkeling van de brede buurtscholen kunnen ondersteunen. Een buurtschool (inclusief de directe omgeving) is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, school, ouders en andere (welzijns)organisaties (ook sportverenigingen). Dat vergt een goede coördinatie en investering in goede relaties.

*Ruimtelijke samenhang*

Sociale samenhang zou het uitgangspunt moeten zijn bij bestemmingsplannen, bij herstructureringen van straten, buurten en bij uitbreidingsplannen (dit kunnen trouwens ook lege plekken binnen de dorpen zijn) en dergelijke.
Een nieuwe ontwikkeling is de woon-zorg-benadering in de dorpen. Door een combinatie te maken van verschillende typen woningen, zorgfuncties, kleinschalige voorzieningen (kapsalon e.d.) wordt de sociale cohesie bevorderd, kunnen ouderen langer op zichzelf blijven wonen, en verbeterd de kwaliteit van het dorp. Bovendien wordt vereenzaming van vooral oudere mensen op deze wijze tegen gegaan.
De verhoudingen tussen huren en kopen, tussen starters en doorstromers, tussen jongeren en ouderen, tussen allochtonen en autochtonen is een aandachtspunt.

Bij nieuwbouw, bijvoorbeeld in Schatterswold, Meerstad en bij de versterking van onze laanstructuur dient gelet te worden op de toekomstige bewoners van een buurt. Wij willen variatie, die leidt tot gemêleerde buurten. Daarbij moet er gezorgd worden voor voldoende voorzieningen voor de verschillende groepen jongeren. Deze activiteiten moeten al bij het ontwerp meegenomen worden, zodat er niet achteraf discussie ontstaat over overlast.
Over combineren gesproken, de ChristenUnie is een groot voorstander van creatieve combinaties. Bijvoorbeeld in het onderbrengen van een peuterspeelzaal en/of kinderopvang in een bejaardentehuis. Dan leren peuters met ouderen omgaan en hebben de ouderen meer contacten en gezelligheid. Zij kunnen de peutersliedjes leren. Zo zijn er tal van combinaties mogelijk.

Ruimtelijke plannen moeten ook over vijftig jaar nog bruikbaar zijn. Qua functie, qua materiaal en qua kwaliteit.

*Sport*

Op het terrein van sport liggen ook kansen burgers met elkaar in aanraking te brengen. Zeker met het relatief hoge niveau waarmee sport wordt bedreven binnen de gemeente Slochteren. Daar kunnen mensen leren samen te werken en respect voor elkaar te hebben. Daar kunnen ze vrijwilligerswerk doen. De gemeente dient vooral aandacht te hebben voor sport*verenigingen* (teamsporten), vanwege de meerwaarde van het “samen doen”. Daarnaast moet de gemeente optimaal aansluiting zoeken bij, respectievelijk meeliften met de initiatieven van het Huis voor de Sport Groningen. Een organisatie die niet alleen de sportverenigingen adequate begeleiding biedt maar ook diverse projecten uitvoert. Uitstekend voorbeeld hiervan is “ Wat jeugd beweegt” , een kennismakingsprogramma voor basisschoolleerlingen met een breed scala van sportieve mogelijkheden.

De individualisering is merkbaar in de sportverenigingen. Vrijwilligers voor bestuurstaken zijn steeds moeilijker te vinden. Ook het vasthouden van leden en het vinden van vrijwilligers voor allerlei hand- en spandiensten wordt lastiger omdat de binding van de leden met de club af neemt.
De gemeente zal de sportclubs kunnen helpen een visie te vormen op hun samenbindende rol in de samenleving. De gemeente kan ook de verenigingen ondersteunen bij het aangaan van relaties die nodig zijn om een levendige, levensvatbare club te blijven. De gemeente is zo vooral een bruggenbouwer en regisseur.

*Samen met minderheden en vluchtelingen*

Binnen de mogelijkheden van de wet dient de gemeente vanuit een geloof in de waarde van gastvrijheid een goed beleid in de richting van vluchtelingen en asielzoekers te voeren. Zij probeert waar mogelijk bij te dragen aan de verbetering van de leefomstandigheden. Vanuit de autonome zorgplicht, formuleert de gemeente beleid voor noodopvang van uitgeprocedeerde asielzoekers, dit vanuit het oogpunt van humaniteit en volksgezondheid en ter voorkoming van vlucht in illegaliteit en/of criminaliteit. Het doel moet blijven dat uitgeprocedeerde asielzoekers het land verlaten. Zowel bij de opvang als inburgering moet zo veel mogelijke ook maatschappelijke en kerkelijke organisaties worden ingeschakeld.

*Iedereen hoort erbij*

Voor mensen met beperkingen zelf, maar ook voor de rest van de samenleving is het belangrijk dat zij meedoen, erbij horen en geaccepteerd worden. Dat staat of valt met het al dan niet hebben van relaties. Goede en bereikbare voorzieningen vergroten de zelfredzaamheid en vervolgens de mogelijkheden om te participeren in het leven van alledag en zo (nieuwe) relaties aan te gaan en te onderhouden. Zelfredzaamheid, sociale activering en participatie moeten gestimuleerd worden om terugval te voorkomen.

**De ChristenUnie pleit daarom voor:**

- het beschikbaar stellen van middelen voor buurtschoonmaakacties (geen subsidie, maar gereedschap, afvalzakken en een cadeautje als dank) en kleine subsidies voor straatfeesten
- cursussen opvoedingsondersteuning voor de ouders van kinderen op zowel basisschool als voortgezet onderwijs
- betrokkenheid en participatie van ouders, ook bij openbare scholen
- campagnes tegen pesten en voorlichting herkennen van pesten, voorlichting herkenning kindermishandeling en andere gezinsproblemen
- gedragscodes op school
- betere aansluiting tussen peuterspeelzalen en basisschool
- daar waar mogelijk stimulering van buurtscholen (waarborging identiteit bijzondere scholen!)
- de gemeente zorgt voor een goede samenwerking tussen kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, scholen (openbaar en bijzonder), GGD enz. om achterstanden te voorkomen en adequaat te reageren op gesignaleerde achterstanden.het in de huisvestingsverordening opnemen van de vestiging van een peuterspeelzaal in/bij de school

- het voorzieningenniveau qua sport wordt binnen de hoofddorpen gelijk getrokken. Dit impliceert in ieder geval een vernieuwing/renovatie van de Duurswoldhal in Slochteren. In dit verband kan worden onderzocht welke kansen het biedt om binnen Slochteren tot concentratie van sportvoorzieningen in en rondom de Duurswold over te gaan. Dit onder meeneming van het zwembad 'de Tobbe'.
- Hier hoort ook bij dat gestimuleerd wordt dat er meer trapveldjes, basketbalveldjes, openbare tennisbanen, e.d. komen. Dit mede om sport en beweging meer te stimuleren. Bovendien geldt: sport verbroedert. De speelvoorzieningen in de wijken zijn in daarbij overeenstemming met de leeftijdsopbouw. Een aandachtpunt daarbij is het vandaalprof zijn van genoemde voorzieningen. Het verdient daarom aanbeveling om dergelijke voorzieningen bij voorkeur geconcentreerd middenin woonwijken te situeren. Vanuit de buurt kan er zo ook de nodige sociale controle plaatsvinden.
- samenwerking tussen sportclubs van verschillende sporten, om zo een afwisselend aanbod te creëren en meer faciliteiten te bieden
- de gemeente stimuleert sport- en cultuurkennismakingsprogramma's voor kinderen/jeugd/jongeren en ook ouderen. Bijvoorbeeld door het uitgeven van probeerbonnen
- het bibliotheekwerk is een blijvende basisvoorziening in de gemeente Dit geldt ook voor de algemene muzikale vorming. Dit mede met het oog het creëren van laagdrempeligheid op het gebied van cultuur, culturele vorming als ook op het faciliteren van culturele verenigingen (zoals muziekverenigingen)
- samenwerking met het bedrijfsleven voor het werven van mensen voor het bestuur en expertise op gebied van financiën en organisatie
- subsidiëren van het leerlingenvervoer is een blijvend aandachtpunt voor de gemeente
- de gemeente opent een 'loket' voor vrijwilligerswerk. De gemeente geeft subsidie voor trainingen van wervers en ondersteuners van vrijwilligers.
- de jeugd nadrukkelijk betrekken bij de uitvoering van het jeugdbeleid. Dit zal niet alleen moeten gebeuren met politieke jongerenorganisaties, maar kan ook met andere jeugdorganisaties en door jongeren actief te benaderen
- de gemeente ondersteunt educatieve wandel- en fietsroutes.
- alle plannen van de gemeente (van welzijn en onderwijs tot openbaar vervoer en volkshuisvesting) besteden aandacht aan gehandicapten, ouderen, minderheden en minima
- dit geldt ook voor het woonbeleid in de gemeente. De gemeente verzorgt tweejaarlijks een actualisering van het woningbehoeftenonderzoek (woonplan). Een accent daarbij moet zijn het huurbeleid met aandacht voor nieuwbouw, sloop en herstructurering van huurwoningen (met name aandacht voor starters en ouderen). Dit in nauwe samenwerking met de Stichting Bewonersraad Slochteren, betrokken/toekomstige bewoners en de Stichting Woningbouw Slochteren.
- optimaal wordt ingezet op het stimuleren van kleinschalige bedrijvigheid, ook in het buitengebied (bijvoorbeeld in vrijkomende boerderijen). In dit verband worden optimaal kansen worden benut om de recreatieve kracht in de gemeente Slochteren te versterken
- het plan Meerstad vormt een belangrijk aandachtspunt. Dit plan verandert blijvend het aangezicht van de westkant van onze gemeente. Bij de uitwerking van de bestemmingsplannen kunnen planologische missers niet 'zomaar' worden hersteld. Dit betekent dat betrokken partijen moeten gaan voor een gedegen voorbereiding. Dit onder inschakeling van goede adviseurs en het optimaal betrekken van inwoners en belanghebbenden in het gebied. Dit geldt ook voor de uitwerking van andere beleidsonderdelen inzake Meerstad. Denk aan het onderwijsbeleid, sportbeleid, cultuurbeleid, de auto- en fietsbereikbaarheid van en naar de stad Groningen, etcetera. Voorkomen moet worden dat de disbalans (hoge bevolkingsdichtheid aan de westkant van de gemeente) welke Meerstad in zich heeft nadelige effecten met zich mee brengt met de rest van de gemeente. Sterker nog ingezet moet worden om optimaal de 'spin off' van Meerstad voor geheel Slochteren in te zetten
- Bij de ruimtelijke plannen moet het scheppen van buitenspeelruimte voor kinderen een belangrijker accent krijgen
- waar mogelijk worden kansen benut inzake de revitalisering van de kleinere kernen.
- de gebouwen van de gemeenten zijn voorbeelden van goede toegankelijkheid voor gehandicapten. Daar waar mogelijk stimuleert de gemeente de toegankelijkheid binnen onze gemeente.

# Speerpunt 3: Samen zorgen

**Trends en ontwikkelingen**

Door de vergrijzing, maar ook door de toename van het aantal *jonge* alleenstaanden (bijvoorbeeld door echtscheiding), door ingrepen in de sociale zekerheid, vermaatschappelijking van de zorg en veel andere ontwikkelingen is er steeds meer eenzaamheid. Mensen mogen niet buiten de boot vallen, vergeten worden en in een neerwaartse spiraal terecht komen. Uiteraard hebben betrokkenen daar zelf een verantwoordelijkheid in. Echter door de Wet Werk en Bijstand heeft de gemeente meer verantwoordelijkheden gekregen om mensen te activeren richting werk.
In de komende jaren komen er door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning nog veel meer taken naar de gemeente toe.
Het is heel goed dat de (uiteindelijke) beleidsbepaling en uitvoering zo dicht mogelijk bij de burger komt. Door gemeenten én door de lokale samenleving zal daartoe nog veel werk moeten worden verzet. Het is een uitdaging om deze nieuwe verantwoordelijkheden waar te maken.

**Visie van de ChristenUnie**

De ChristenUnie zal zich sterk maken voor een goede verdere uitvoering van de Wet Werk en Bijstand en zorgvuldige invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). In grote lijnen en qua achterliggende principes staat de ChristenUnie achter deze twee wetten. Verantwoordelijkheden teruggeven aan gemeenten en aan de samenleving is goed, maar een zorgvuldige, menswaardige en rechtvaardige uitvoering is een belangrijk aandachtspunt. Wij willen niet alleen een afslankende en duidelijke overheid, maar tegelijk – vooral voor de zwakkeren - een dienstbare en zorgzame overheid. Vooral op die terreinen waar het particulier initiatief dit (nog) niet kan bieden.

**Rol van de overheid / rol van de samenleving**

Veel aandacht zal besteed moeten worden aan het stimuleren én ondersteunen van vrijwilligerswerk en van mantelzorg. Met de invoering van de WMO en de toenemende vergrijzing zijn ouderenadviseurs onmisbaar. Invoering van de WMO zal kritisch gevolgd moeten worden. De ChristenUnie wil waken voor een verantwoord niveau van zorg en ondersteuning.

Ouderen en gehandicapten moeten mogelijkheden hebben voor het bezoeken van familie, vrienden, school, sport en andere activiteiten. Anders ontstaat er een sociaal isolement. De gemeente moet zich hard maken om dit te voorkomen door een ruimhartige en rechtvaardige Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) - en collectief vervoer-beleid. Daarvoor is regelmatige evaluatie nodig, samen met gehandicaptenraad. De gemeenteraad moet een eventuele opname van de WVG in de WMO kritisch volgen. De gemeente moet ook zorgen voor toegankelijkheid van voorzieningen. De gemeente moet zorgen voor goede verkeersveiligheid, speciaal ook voor gehandicapten, kinderen, ouderen.

In de Wet Werk en Bijstand staat terecht het streven naar werk voorop. De ideeën van de ChristenUnie hierover zijn te vinden bij het speerpunt ‘Economie; samen winnen’. Het blijft echter van buitengewoon belang aandacht te besteden aan het aspect van de bijstand. De gemeente stimuleert daarom minima aanspraak te doen op regelingen door middel van intensieve voorlichting en gerichte huisbezoeken.
Bij het verstrekken van bijstand zorgt de gemeente voor individueel maatwerk:

- vrijstellingen van gemeentelijke heffingen
- kortingen bij vervanging van onmisbare, maar dure apparatuur
- reductieregelingen bij sport-, muziekverenigingen en bibliotheek
- afhankelijk van de situatie, niet te allen tijde een sollicitatieplicht voor alleenstaande ouders met jonge kinderen. Stimulering richting werk (studie) en zo mogelijk parttime werk, zijn met het oog op de toekomst van deze gezinnen wel van groot belang

In samenwerking met organisaties en kerken wordt ‘stille armoede’ door de gemeente getraceerd.
De gemeente dient actief te zijn als het gaat om schuldpreventie en schuldhulpverlening.

Bij inburgering dient er al meteen gekeken te worden naar eventuele opleidingstrajecten, taalstages, werken en lerenprojecten, sociale activering/vrijwilligerswerk en dergelijke. Bovendien wordt er veel aandacht besteed aan taalvaardigheid van de bijstandsgerechtigden.

De ChristenUnie is niet alleen tegen coffeeshops of bordelen/seksinrichtingen omdat we traditioneel of principieel tegen zijn, maar ook omdat wij ons in willen zetten vóór een gezonde jeugd, vóór een veilige buurt, vóór de waardigheid en integriteit van vrouwen, vóór goede, gelijkwaardige relaties e.d. De ChristenUnie pleit voor zorg, respect en oog voor elkaar.

**De ChristenUnie pleit daarom voor:**

- laagdrempelige toegang tot de schuldhulpverlening
- in samenwerking met organisaties (ook kerken) wordt ‘stille armoede’ getraceerd.
- afspraken met woningbouwcorporaties en energieleveranciers om betalingsachterstanden te signaleren en huisuitzetting te voorkomen
- samenwerking bij schuldhulpverlening met maatschappelijk werk voor de psychologische kant van schulden
- een cursus budgetbeheer als deel van de schuldhulpverlening
- gerichte voorlichting over (voorkomen van) schulden bij jongeren
- actief beleid om het niet-gebruik (door onwetendheid) van de bijzondere bijstand terug te dringen
- een vorm van budgetbeheer door de sociale dienst
- de gemeente helpt de minima om aanspraak te doen op regelingen (intensieve voorlichting en gerichte huisbezoeken) en organiseert daartoe gerichte huisbezoeken een maatwerktraject dat gericht is op reïntegratie in de maatschappij, in nauwe samenwerking met diverse partners. De gemeente stimuleert maatschappelijke participatie van huishoudens die zijn aangewezen op een inkomen rond het minimumniveau
- zo veel mogelijk inzetten op werkervaringsplaatsen bij de gemeente
- maximale inzet op de weg naar regulier werk, dit onder meer door een optimale inzet van een reïntegratiebedrijf. Daarbij moet wel gevolgd worden, onder meer aan de hand van prestatieafspraken, hoe de voortgang is op het gebied van efficiency en effectiviteit.
- stimulering van een ruim aanbod van plaatsen voor begeleid wonen
- aparte opvang voor jongeren en geen uitval uit de opvang vanwege leeftijdsgrenzen
- stimulering van een goed functionerende sociale werkvoorziening (TRIO-bedrijven), zo mogelijk in combinatie met leer-/werktrajecten vooor werkzoekenden. Gewaarborgd moet worden dat de doelgroep in de sociale werkvoorziening zo veel mogelijk hun plaats kunnen vinden

# Speerpunt 4: Samenleven, ook met de natuur

**Trends en ontwikkelingen**

Steeds vaker maakt milieu een integraal onderdeel uit van het totale gemeentelijke beleid en kiezen gemeenten voor een duurzaamheidsbeleid of leefomgevingsbeleid waarbij naast milieuaspecten ook sociaal-culturele en economische aspecten een rol spelen. Een andere trend die zich voordoet, is het ontwikkelen van gebiedsgericht milieubeleid, waarbij voor elk gebiedstype in een gemeente specifieke milieuambities geformuleerd worden. De beleidsruimte die een gemeente op basis van landelijk en provinciaal beleid heeft, biedt hiervoor genoeg mogelijkheden.
Op dit moment staat luchtkwaliteit hoog op de milieuagenda in Nederland. In het Nationaal Luchtkwaliteitplan staan de maatregelen van het Rijk, provincies en gemeenten om de luchtkwaliteit te verbeteren. De eisen die vanuit Europese normstelling zijn afgeleid moeten plaatselijk worden overgenomen en sterk gecontroleerd. In 2010 moeten de gewenste normen zijn gehaald. Uit dit plan blijkt dat Nederland met het huidige beleid niet kan voldoen aan de EU-normen. Diverse projecten kunnen geen doorgang vinden vanwege de grenswaarde ten aanzien van fijn stof in de lucht. Dit leidt tot gezondheidsrisico's en betekent ook dat er weinig ruimte is voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder infrastructuurprojecten. Het kabinet heeft daarom besloten om extra maatregelen te nemen. Zo komt er een subsidie op roetfilters voor nieuwe dieselauto's en een stimuleringsregeling voor schonere motoren in de binnenvaart.
De natuur in Nederland delft vaak het onderspit door ontwikkelingen die zich voordoen op velerlei gebied; de groei van recreatie, de bevolkingsgroei, de intensivering en extensivering van de landbouw en dergelijke. Al deze veranderingen dwingen ons tot een duidelijke visie op de groene ruimte en de plaats die ‘groen’ heeft, zowel buiten als binnen de bebouwde kom. Door de eenzijdige economische gerichtheid van veel beleid is de natuur nog altijd vaak een ondergeschoven kindje De economische waarde van ‘groen’ wordt zelden in de prijzen doorberekend.

Veel aandacht verdient op dit moment het waterbeleid. Voor Nederland is de hoeveelheid water waarmee we in de toekomst te kampen kunnen krijgen een groot knelpunt.

**Visie van de ChristenUnie**

Omgang met natuur en milieu speelt op heel veel beleidsterreinen. Daarom pleit de ChristenUnie ervoor om bij ruimtelijke planvorming, bij recreatie en educatie, groenbeheer, economische vraagstukken en vergelijkbare beleidsterreinen visie te vormen met oog op de langere termijn. De ChristenUnie gelooft dat de mens de schepping van de Schepper heeft ontvangen, om die te bebouwen (landbouw, infrastructuur, woningen en voorzieningen) én te bewaren. We hebben de natuur als het ware in bruikleen. Dat schept een grote verantwoordelijkheid. De volgende generaties, maar ook mensen die elders leven, ondergaan de gevolgen van onze manier van leven en ook van ons (milieu)beleid (of het ontbreken daarvan). Daarnaast dient de gemeente de waarde van de natuur zelf, waaronder ook de dieren, op het oog te hebben. De schepping bestaat niet alleen uit mensen. Samenleven, ook met dieren en met de natuur!

**Rol van de overheid / rol van de samenleving**

De Nota Ruimte biedt lokale overheden meer vrijheid om gebieden een bouwbestemming te geven. Hoewel dit gemeenten meer mogelijkheden biedt, dient zij hier uiterst zorgvuldig mee om te gaan; het gevaar bestaat dat het landschap anders “verrommelt” en er waardevolle natuur en landelijke gebieden verloren gaan. Door middel van een landschapsbeleidsplan kan een gemeente zich inspannen om natuur en landschap te beschermen. De ChristenUnie wil dat gemeenten hun positieve bijdragen leveren aan de realisatie van de zogenaamde Ecologische Hoofdstructuur. Omdat de uitvoering van zo’n plan veel geld kost, en de gronden vaak eigendom zijn van agrariërs, is de medewerking van boeren hierbij onmisbaar. Het spreekt daarom vanzelf dat zij hierbij worden betrokken en een redelijke vergoeding ontvangen voor beheerswerkzaamheden.

Consumenten spelen een uitermate belangrijke rol bij het streven naar duurzame ontwikkeling. Via hun aankoopgedrag dwingen consumenten de bedrijven en de distributiesector om aandacht te hebben voor duurzame producten en diensten. Indien de consument kiest voor een duurzamere

levensstijl, zullen de producenten en de distributiesector daarop moeten inspelen. Ook de gemeente kan via haar inkoopbeleid het goede voorbeeld geven en kiezen voor duurzame goederen. Te denken valt aan producten afkomstig van biologische landbouw, eerlijke handel, producten met een ecolabel, herbruikbare producten, energiezuinige apparaten enzovoort. Op het gebied van afval stimuleert de gemeente preventie en hergebruik in grote mate. Daarbij hanteert zij het principe: de vervuiler betaald.

Efficiënt ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en investeringen in de infrastructuur, zoals tijdige openbaar vervoerverbindingen bij nieuwbouwprojecten, zijn in de visie van de ChristenUnie direct verbonden met milieubeleid. Dat geldt ook voor het beleid dat gericht is op goede voorzieningen voor de fietser.

*Energiebesparing en klimaatbeleid*

Energiebesparing moet een belangrijk aandachtsgebied worden voor de gemeente en haar plannen. Dit raakt de bedrijfsvoering van de gemeente, maar ook beleidsgebieden als planologie en woonplannen. De gemeentelijke bijdrage aan een mondiaal probleem moet niet worden onderschat. Individuele bijdragen aan energiebesparing, zowel privé als industrieel is naar onze mening alles bepalend. Het bewustwordingsproces stimuleren is daarom één van de belangrijke opgave.

*Natuur- en milieu educatie*

De zorg voor de natuur hangt af van de heersende maatschappelijke waardering voor de natuur om ons heen. Burgers (en gemeentebesturen!) zijn zich er vaak niet van bewust dat afgerande sloten (niet-natuurlijke oevers, maar houten beschoeiingen) dodelijk zijn voor flora en fauna, dat verkeerde onkruidbestrijding vogels en dieren verjaagt en dat het gewoon weggooien van batterijen uiteindelijk de kwaliteit van het water aantast, om maar een paar voorbeelden te noemen. Het gebrek aan kennis van en affiniteit met de natuur moet de aandacht krijgen. Door nu te investeren in kennis wordt er waardering, draagvlak en respect gecreëerd voor de toekomst. Hiermee is het van groot belang de natuur- en milieueducatie niet af te vallen maar te ondersteunen. Gemeenten kunnen dit om meerdere manieren doen. Voorlichting geven op basisscholen, folders verstrekken bij de gemeentelijke heffingen, via diverse media aandacht geven aan het onderwerp en uiteraard zelf het goede voorbeeld geven.

*Waterbeleid*

Onze watervoorraden zijn niet oneindig. We moeten er dus zuinig mee omspringen om ervoor te zorgen dat er voldoende water blijft voor alle mensen. Regenwater is een geschenk uit de hemel – het verdient beter dan het riool. Hoogkwalitatief water moet daarom niet ingezet worden voor laagwaardige toepassingen.

Helaas stroomt er niet alleen schoon regenwater door onze rivieren. Huishoudens, industrie en landbouw zijn verantwoordelijk voor veel vervuiling. Gemeenten dienen, in overleg met provincies en waterschappen, aan te sturen op verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Zonder schoon water geen duurzame drinkwatervoorziening, geen aangename recreatie, geen overstromingsgebieden, geen natuur.
'Ruimte voor water' is een begrip dat ingang gevonden heeft, maar dat te vaak zeer beperkt wordt ingevuld. Het is meer dan overstroombare bekkens voor noodgevallen. Gemeenten dienen in dit opzicht een voortrekkende rol te hebben en samen met burgers mee te denken met de waterschappen.
'Tijd voor water' is een nieuwer begrip. Meer tijd om te infiltreren, om te blijven staan, om zo vertraagd af te voeren. Houd het water vast waar het valt.

**De ChristenUnie pleit daarom voor:**

- een voorbeeldfunctie van de gemeente door een beleid dat waar groen moet worden gekapt, gezorgd moet worden voor herbeplanting. Monumentale bomen worden gespaard en beschermd
- het actief tegengaan van straatvervuiling door boetes. Bureau HALT kan vuilopruimers 'leveren' in het kader van een alternatieve straf. Bij grote evenementen, zoals markten, is een snelle reiniging na afloop vereist. Daarover worden duidelijke afspraken in de vergunning vastgelegd

- bij de uitvoering van de milieu wet- en regelgeving wordt er voor gewaakt dat er een optimale balans in het oog wordt gehouden inzake de belangen van het milieu, betrokken burgers en bedrijven. Met het oog op het rentmeesterschap ligt hier een belangrijke taak. Zorg en aandacht voor het milieu, nu en in de toekomst is van groot belang. Natuurlijk zijn economische belangen ook erg belangrijk, maar deze zullen zeer goed en weloverwogen afgezet moeten worden tegenover de milieubelangen. Uiteraard moet bij dit alles gewaakt worden voor een onnodig en een te rigide uitvoering
- het waar mogelijk afkoppeling van regenwater van de riolering (dit vermindert de belasting van de zuiveringsinstallaties en ook het overstorten van de riolering.
- het wegwerken van achterstallig onderhoud van de riolering. Waar nieuwe riolering wordt aangelegd, is de scheiding van afvalwater en regenwater het einddoel. Extra aandacht moet er zijn voor de riolering in het buitengebied. Het uitgangspunt moet daarbij zijn dat dit een basisvoorziening betreft
- afname van ‘groene stroom’ door de gemeente
- duurzaamheid en energiebesparing moeten een belangrijks beleidsuitgangspunten zijn. Voorbeelden waarbij dit tot uiting komt zijn:
    - het energieverbruik van de openbare gebouwen en gesubsidieerde instellingen
    - inbedden van duurzaamheid in planologie en bestemmingsplannen
    - door het stellen van normen in de bouwvergunningen

  Toekomstige planologisch beleid, waaronder Meerstad geeft veel kansen in dit verband
- in de ruimtelijke plannen worden verlichtingsvoorschriften opgenomen. Accenten zijn daarbij veiligheid, energiebesparing en oog voor lichtgevoelige gebieden
- ingezet wordt op snel realiseren van optimale OV-voorzieningen in Meerstad. Dit ook met het oog op de afwikkeling van het verkeer in de toekomstige wijk Meerstad. Hier hoort ook een snelle (2007) ontsluiting A7 nabij Harkstede
- Intensief beleid op veilige en mooie fietsroutes bedoeld voor doorgaande fietsverkeer en recreatie. Bij dit laatste wordt maximaal aansluiting onderling bewerkstelligd tussen de diverse fietspaden
- afronden volgende fases project Duurzaam Veilig (60, en 80km-zones en het daarbij treffen van adequate en consistente verkeersmaatregelen
- zo snel als mogelijk de onveilige verkeersituaties inventariseren, zodat een plan kan worden uitgevoerd om deze situaties te verbeteren. Periodieke inventarisatie van de schoolroutes met behulp van kinderen, hun ouders/opvoeders en leerkrachten Ook moet meldpunt (ook via internet) bij de gemeente worden gerealiseerd waar onveilige verkeerssituaties gemeld kunnen worden (te hard rijden, onoverzichtelijke situaties e.d.)
- Accenten worden bij dit alles gelegd op de kwetsbare verkeersdeelnemers als kinderen, ouderen, fietsers

# Speerpunt 5: Samen met levensovertuigingen

**Trends en ontwikkelingen**

In de samenleving van vandaag zijn tendensen waar te nemen die religie in een kwaad daglicht stellen. De excessen zoals de bedreigingen van politici, de aanslagen in New York, Madrid, Londen en de moord op Theo van Gogh leidden tot negatieve associaties met godsdienst in het algemeen. Dat is een reactie die te begrijpen, maar ook te betreuren is. Deze gebeurtenissen laten duidelijk zien dat de Nederlandse samenleving waarin tolerantie en persoonlijke vrijheid belangrijke ijkpunten zijn, met schrik geconfronteerd wordt met een botsing van culturen. De onderliggende oorzaken daarvan liggen in het feit dat mensen elkaar niet kennen, geen relaties hebben met mensen van andere afkomst en (daardoor) geen respect voor elkaar hebben. Het recht op vrijheid van meningsuiting is voor de ChristenUnie van groot belang, en juist daarom moet daar zorgvuldig en met respect voor andersdenkenden mee om worden gegaan.
De ontwikkeling naar een zogenaamde neutrale staat die bepaalde groeperingen – mede in reactie op de hierboven beschreven gebeurtenissen - op dit moment voorstaan, is een illusie. Bij het maken van beleid spelen altijd overtuigingen mee die gestoeld zijn op al dan niet religieuze levensovertuigingen. Dat maakt dat beleid nooit neutraal kan zijn. Bewustmaking hiervan is een belangrijk speerpunt van de ChristenUnie.
Juist de gemeenteraad is bij uitstek de plaats waar de verschillende overtuigingen met elkaar in gesprek zijn. Dáár moet het inhoudelijke debat tussen de verschillende overtuigingen plaatsvinden, zodat duidelijk is wat bindt en wat scheidt. Daardoor ontstaat ruimte voor echt begrip en voor tolerantie.

**Visie van de ChristenUnie**

Een samenleving waarin ruimte is voor levensovertuigingen kan alleen goed functioneren als er een helder beeld is wat de scheiding tussen kerk en staat inhoudt. Scheiding tussen kerk en staat betekent dat beide geheel eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben. Tegen de achtergrond van eerdere fases in de geschiedenis van de verhouding tussen staat en kerk is de vrees voor een vermenging van beide instituties niet geheel onbegrijpelijk, maar tegenwoordig zijn we doorgeslagen en in het andere uiterste dreigen terecht gekomen: een volstrekte vervreemding tussen beide. Scheiding van kerk en staat mag geen scheiding van geloof en politiek betekenen. Alsof religie en levenbeschouwing geen invloed zou mogen hebben op politieke standpunten. Wie de Bijbel serieus neemt, laat dat doorwerken in zijn of haar mening over de omgang met mens en natuur. In die zin beschouwen wij het als onmogelijk om zogenaamde “neutrale standpunten” in te nemen. De plaats die godsdienst inneemt in het publiek leven moet daarom, binnen de kaders van de wet, behouden blijven.
De ChristenUnie wil de kerken en andere geloofsgemeenschappen uitdagen om zich niet uit het maatschappelijk middenveld te laten slaan en alles in het werk te stellen om de politiek op aangelegen punten en op ongelegen momenten van hun opvattingen blijk te geven. De kerk mag de overheid niet loslaten én de overheid heeft de kerken tegenwoordig meer nodig dan ooit.

**Rol van de overheid / rol van de samenleving**

Wil religie niet tot een tweedeling leiden maar een samenbindende factor zijn, dan zal de overheid de waarde van religie in een samenleving moeten (her)ontdekken. Een samenleving zonder religie mist veel maatschappelijk kapitaal in de vorm van vrijwilligers, zingeving en identiteitsbeleving.
Daarbij geloven wij dat het christelijk geloof en de christelijke waarden en normen het meest heilzaam zijn voor de samenleving.

Zijn er vanuit kerken stichtingen in het leven geroepen om mensen die op welk manier dan ook hulp nodig hebben te ondersteunen, dan verdient dit ondersteuning vanuit de gemeente. In het kader van de Wet Maatschappelijk Ondersteuning, waarin de verantwoordelijkheid voor elkaar in feite wordt ‘teruggegeven’ aan de samenleving, zijn deze initiatieven zeer gewenst.

*Zondagsrust*

Vanuit het christelijke geloof pleiten wij voor zondagsrust en in het verlengde daarvan voor de sluiting van winkels op zondag. Een collectieve rustdag is buitengewoon waardevol in een hectische, soms dolgedraaide samenleving. Mensen moeten in alle rust naar de kerk kunnen gaan. Mensen moeten samen met familie, vrienden, buren een vrije dag kunnen beleven. Dat lukt niet als iedereen op andere dagen van de week vrij heeft. Wij willen ruimte geven voor het geestelijke en sociale leven van mensen. De ChristenUnie ziet de zondagsrust dan ook als een goede gave van God, niet om mensen te beknotten. Het is zowel voor christenen als voor niet-christenen waardevol om een ritme van werken en rusten te hebben. Daarbij streven wij niet naar een hele gedetailleerde discussie over wat wel en niet toelaatbaar is op zondag. Het woord “genieten” betekent: loskomen van dagelijkse bezigheden, niet werken en voor je laten werken, de gemeenschap met elkaar zoeken en de zondag aan God wijden. In de gemeenteraad willen we ander partijen overhalen mee te gaan met de eerste drie punten. Dat kan worden samengevat met het woord “ontspanning en ontmoeting”. Als het gaat om koopzondagen, dan zijn wij duidelijk tegen.

*Onderwijs*

De ChristenUnie maakt zich sterk voor het behoud van het bijzonder onderwijs in de gemeente. Bij eventuele samenwerkingsscholen en/of brede scholen dienen voorwaarden gecreëerd te worden waardoor er sprake is van het behoud van de identiteit van de school.
Kennis van de geschiedenis van het christendom en het christelijke stempel op de geschiedenis van Nederland is ook op openbare scholen van groot belang.

**De ChristenUnie pleit daarom voor:**

- een structurele samenwerking tussen de ChristenUnie-fractie, kerken, maatschappelijke organisaties en burgers om zo een voortrekkersrol te spelen in het zoeken van de onderlinge samenwerking en het bundelen van hun krachten. Op die manier kunnen we beter komen tot overtuigende politieke acties en stellingnamen
- ondersteuning van initiatieven vanuit kerken of ander maatschappelijke organisaties die gericht zijn op de ondersteuning en hulp van mensen die dat nodig hebben.
- het sluiten van winkels op zondag om ruimte te geven aan het beleven van het geloof, een ongestoorde kerkgang en vanwege het collectieve rustmoment (tijd voor relaties)

# Speerpunt 6: Economie, samen winnen

**Trends en ontwikkelingen**

De ideologie van de vrije markt heeft de laatste jaren de vanouds gemengde Nederlandse markteconomie sterk van aanzien doen veranderen. De sociale welvaartsstaat beweegt zich steeds meer richting de liberale welvaartsstaat. De overheid treedt terug uit sectoren die ze aan de markt denkt te kunnen overlaten. Deregulering wordt daarbij gebruikt om de slagkracht van de maatschappij (lees markt) te verhogen. Veel daarvan speelt zich af op nationaal niveau. Maar deze trend is ook waar te nemen binnen de gemeentegrenzen. Ook voor gemeenten is het belang van een goed draaiende lokale economie groot. Het Rijk legt zich toe op het stellen van algemene kaders, de invulling en uitvoering van beleid wordt overgelaten aan de lagere overheden (o.a. Nota Ruimtelijk Economisch Beleid van het ministerie van Economische Zaken uit 1999). Beleidstaken en financiële verantwoordelijkheden van gemeenten zijn daardoor toegenomen. Gelijktijdig met deze decentralisatie van verantwoordelijkheden is er een ontwikkeling van regionalisering van economisch beleid. Onderlinge afstemming van beleid en samenwerking met andere gemeenten worden steeds belangrijker.

Het MKB wordt wel de motor van onze economie genoemd. Van de ruim 700.000 bedrijven in Nederland zijn er bijvoorbeeld meer dan 270.000 bedrijven met de rechtsvorm 'eenmanszaak' met minder dan 10 werknemers. Ook een interessant gegeven voor gemeenten is dat 95% van de bedrijven maar één vestiging heeft. Bovendien gaat het hier veelal om relatief arbeidsintensieve en vaak weinig milieuvervuilende bedrijven. Voor een gemeente is, naast het belang van een gezond midden en kleinbedrijf, ook de aanwezigheid van een breed spectrum aan kleinere bedrijven van groot belang voor de leefbaarheid. Op dit moment is er onder de zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers) veel armoede te vinden. Dat zijn allemaal redenen voor een gemeentebestuur om niet alleen aandacht te besteden aan grote bedrijven, maar zich daarnaast ook te richten op het MKB.

**De visie van de ChristenUnie**

Centraal in de economische visie van de ChristenUnie staat het besef dat de mens de opdracht heeft de aarde op een verantwoorde manier te “bouwen en bewaren”. Dit betekent voor de persoonlijke sfeer dat ieder dient te zorgen voor zichzelf, zijn gezin, zijn naasten en zijn omgeving en zo zijn mogelijkheden te benutten om zich voor de gemeenschap en tot eer van God te ontplooien.
Die opdracht kan in groter verband alleen samen worden uitgevoerd, door markt en overheid, ieder in een eigen rol. Dit betekent dat bedrijven in hun plannen, passend binnen de gestelde kaders, optimaal gefaciliteerd worden door de gemeente. Een voorwaarde daarvoor is dat de economische ontwikkeling gericht is op ontwikkeling van de samenleving als geheel, en daarom rekening houdt met de schepping en met toekomstige generaties.

**Rol van de overheid / rol van de samenleving**

De overheid heeft vooral een regulerende rol. Zelfstandigen dienen op een goede wijze gestimuleerd te worden. In regelgeving rondom bijzondere bijstand horen zij niet buiten de boot te vallen. De gemeente ziet erop toe dat de ruimtelijke, economische en technologische ontwikkeling niet ten koste gaat van de levensvoorwaarden voor mensen, dieren en planten, maar deze zo mogelijk verbetert. Landelijk waakt de overheid ervoor dat oneerlijke concurrentie vermeden wordt én dat er geen monopolies ontstaan. Zij draagt ook royaal bij in de pogingen de welvaart mondiaal beter te balanceren door de ontwikkeling in zwakke economieën te stimuleren en te ondersteunen.

Niet alle economische activiteiten dragen bij aan een ethisch verantwoorde maatschappij. De ChristenUnie verwerpt ook daarom activiteiten als prostitutie, gokhallen en coffeeshops. Verder is zij zeer kritisch over tendensen richting een 24-uurseconomie. Mens en samenleving zijn gebaat bij gemeenschappelijke rustmomenten. De zondag is daar uiterst geschikt voor en is een belangrijke verworvenheid uit onze christelijke traditie. De gemeente dient altijd op zoek te zijn naar een balans tussen welvaart en welzijn.

*Vestigingsbeleid*

De gemeente hanteert een vestigingbeleid voor bedrijven waarin het van belang is dat economische ontwikkelingen in harmonie met de omgeving plaats vinden. De overheid mag daarin niet de rol van betuttelaar op zich nemen, maar kan ook niet met iedere oplossing die het bedrijf aandraagt klakkeloos in zee gaan. Zorgvuldig zullen de kaders, afhankelijk van de plaats van het bedrijf in zijn omgeving, bepaald moeten worden. Om willekeur te voorkomen, zullen heldere vestigingseisen in duidelijke bestemmingsplannen vast moeten liggen. De belangen van de burgers moeten hierin niet vergeten worden.

Door het voeren van een goed vestigingsbeleid kunnen zowel overheid als burgers samen winnen. De aanwezigheid van een veelkleurig palet aan bedrijven is goed voor de werkgelegenheid. Wanneer het maar enigszins kan zal moeten worden voorkomen dat de plaatselijke economie eenzijdig op een bepaald type werk is gericht. De ChristenUnie hecht veel belang aan het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Duurzaamheid is daarbij een sleutelwoord.
Het is, ook in dat kader, een taak voor de gemeente om te bezien of bedrijven van elkaars expertise of producten gebruik kan maken. Door bundeling van productie en distributie kan veel transport voorkomen worden, kan veelsoortige werkgelegenheid worden geboden en kan intensief gebruik gemaakt worden van de dure infrastructuren. Wat voor de één afval is, is voor de ander een grondstof. Zo wordt op zorgvuldige wijze met de grondstoffen omgesprongen.

De gemeente zorgt voor een heldere regelgeving. Daar is op lokaal niveau heel veel aan te doen. Eén loket voor alle vragen van bedrijven voorkomt bureaucratie en eindeloze afhandelingprocedures. Door snelle afhandelingen van de verschillende soorten vergunningen en een goede afstemming binnen de gemeente wordt meegewerkt aan een positief vestigingsklimaat. Het is van belang dat alle vergunningen voldoen aan de wettelijke eisen, maar dat overdaad aan regels daarin gesaneerd worden. Dit zal door de gemeenteraad nauwlettend worden gecontroleerd.

*Werk*

Een goede werkgelegenheid is van belang voor zowel de bedrijven als de gemeente en haar inwoners. Het belang om zoveel mogelijk mensen uit de uitkering te halen en houden is bijzonder groot. Het geld dat hiervoor beschikbaar is moet efficiënt ingezet worden. Er is door samenwerking op dat terrein dus heel wat te winnen. Wanneer bedrijven bijdragen in de scholing van jongeren ligt het werk als het ware om de hoek klaar. Jongeren kunnen op die manier beter aan de slag. Bedrijven hebben zo de nieuwe arbeidskrachten binnen handbereik. En voor de gemeente is er een grote plaatsingmogelijkheid van mensen die tot de arbeidsmarkt willen toetreden. Het is daarom van belang dat de gemeente in overleg met het bedrijfsleven onderzoekt op welke wijze zij in opleidingstrajecten en om/bij/nascholingen kan bijdragen. En daarover ook afspraken maakt met het bedrijfsleven.

Hoewel de druk om aan het werk te gaan en blijven groot moet zijn, getuigt het ook van maatschappelijke moed wanneer erkend worden dat niet iedere burger op dezelfde wijze in onze productie- en prestatiecultuur kan meekomen. Maatschappelijk ondernemen is daarom ook dat zowel overheid als bedrijfsleven ruimte bieden aan mensen die moeilijker kunnen meekomen. Door inschakeling in vrijwilligerstrajecten, of leerwerktrajecten dan wel door laaggeschoolde arbeid aan te bieden zal de maatschappij weer samen winnen.

De gemeente voert goed overleg met maatschappelijke organisaties van onder andere werkgevers en werknemers. Afstemming van economische activiteiten binnen de regio is van toenemend belang. Ook daar is samenwerken winst. Plaatselijk draagt kleinschaligheid bij aan leefbaarheid.

**De ChristenUnie pleit daarom voor:**

- eenvoudige en heldere vestigingseisen voor bedrijven
- het betrekken van het bedrijfsleven bij opleidingstrajecten voor jongeren
- aandacht voor de gevolgen van de vestiging van bedrijven voor natuur en omgeving. Eerst goed doordenken, dan vastleggen, en op voorhand aan de bedrijven als vestigingscriterium meegeven

- het betrekken van de afdelingen economische zaken en maatschappelijke diensten bij het in kaart brengen van de lokale werkgelegenheidsmarkt. Zo wordt de adviesfunctie van de gemeente versterkt
- stimulering van de vestiging van bedrijven die een relatie met elkaar kunnen hebben op het gebied van transport, verwerking van elkaars producten dan wel restverwerking van afvalstromen
- voldoende aandacht aan de ruimtelijke samenhang tussen wonen en werken, goede infrastructuur en daarbij passende planologische maatregelen
- een geschakeerde samenstelling van werkgelegenheidsobjecten en aandacht voor de regionale positie van de gemeente in de arbeidsmarkt
- afstemming van het aanbod op de arbeidsmarkt en de beroepsopleidingen in de omgeving op elkaar (probeer die bedrijven aan te trekken die aansluiten bij de beroepsopleidingen in de buurt)
- mogelijkheden voor vestiging van bedrijven die in de dagelijkse levensbehoeften voorzien; in de buurten, wijken of dorpen die door omvang en ligging daarvoor in aanmerking komen
- goede toegang tot de gemeentelijke diensten, duidelijke loketten, geen verkokering, geen belemmerende ambtelijke cultuur
- De gemeente onderzoekt blijvend de mogelijkheden voor werkervaringsplaatsen bij de gemeente zelf
- Als het gaat om startende ondernemingen, onderzoekt de gemeente de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een bedrijfsverzamelgebouw, waar een starter door de lagere aanloopkosten een ‘gemakkelijker’ start kan maken
- Voor het gebruik van alcohol in sportkantines worden er afspraken gemaakt over matiging (bijv. ‘s morgens wordt er niet geschonken).
- de gemeente grijpt elke wettelijke mogelijkheid aan om gokken te beperken en te voorkomen.